

GHID

privind regionalizarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare

Versiunea (4)

2009

CUPRINS

1.	INTRODUCERE	3
2.	STAREA ACTUALĂ A SECTORULUI, POLITICA DE MEDIU ȘI DEMERSUL DE REGIONALIZARE	4
2.1.	Sectorul serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare din România	4
2.2.	Contextul politicilor aferente.....	4
2.3.	Abordarea Regionalizării	5
3.	REGIONALIZAREA SERVICIILOR DE APĂ ȘI CANALIZARE	6
3.1	Conceptul de regionalizare a serviciilor de apă și canalizare	6
3.2	Necesitatea regionalizării serviciilor	6
3.3.	Principalele avantaje ale regionalizării	7
3.4.	Elementele instituționale cheie ale regionalizării.....	7
4.	ETAPELE ȘI ACTIVITĂȚILE CARE TREBUIE PARCURSE ÎN VEDEREA IMPLEMENTĂRII CADRULUI INSTITUȚIONAL.....	9
4.1	Etapă pregătitoare, studiul de oportunitate	9
4.2.	Înființarea Asociației de Dezvoltare Intercomunitară (ADI)	10
4.3	Înființarea Operatorului Regional (ROC).....	12
4.4	Delegarea gestiunii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare	13
5.	ASPECTE JURIDICE	14
5.1	Cadrul juridic actual.....	14
5.2	Definirea și Scopul Serviciilor.....	15
5.3	Autorități competente.....	16
5.4	Domeniul public.....	17
5.5	Baza legală pentru delegarea gestiunii serviciilor	18
5.6	Regulile „in-house”	20
	ANEXA 1 - CERINȚE LEGALE	22
1	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară	22
2	Operatorul regional (ROC)	24
	Stabilirea valorii capitalului social.....	24
3	Contractul de delegare	25

1. INTRODUCERE

„Regionalizarea” reprezintă un aspect principal al politicii de dezvoltare a sectorului serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare. Această politică are drept scop îmbunătățirea performanțelor din sector printr-un management mai bun și prin profesionalism, precum și beneficierea de economii de scară. De asemenea criteriile de eligibilitate pentru obținerea finanțării din fonduri europene pentru acest sector, impun ca un operator regional să fie constituit de autoritățile locale beneficiare. Pentru operatorii de servicii de alimentare cu apă și de canalizare, regionalizarea înseamnă reorganizare a doi sau mai mulți operatori locali - de obicei municipali - într-un singur operator regional. Consiliile locale respective nu vor mai deține fiecare câte un singur operator, care operează la nivelul respectivei unități administrativ-teritoriale, ci vor participa la o societate comercială cu statut de operator regional (ROC) care va deservi un număr de orașe și comunități participante.

Cadrul instituțional de regionalizare are în componență trei elemente cheie:

- Operatorul Regional (ROC)
- Asociația de Dezvoltare Intercomunitară (ADI)
- Contractul de delegare a gestiunii serviciului care reglementează relația dintre ROC și consiliile locale respective.

În decursul ultimilor doi ani, un număr tot mai mare de consilii locale au înființat operatori regionali și au regionalizat operarea serviciilor sau se află în proces de regionalizare. În unele dintre aceste județe nu toate consiliile locale participă deja la procesul de regionalizare și ar putea dori să se alăture celorlalte în acest proces. Alte județe trebuie să demareze acest proces. Prin urmare este, în mod evident, nevoie de un ghid privind regionalizarea, precum și de informații ample în legătură cu aceasta.

Acest Ghid este destinat în special factorilor de decizie, persoanelor din funcții de răspundere și experților implicați în procesul de regionalizare la nivel local, județean și național. Scopul său este să ofere informații clare despre scopul regionalizării, cadrul legal și etapele care trebuie parcurse pentru înființarea unui operator regional și realizarea unui sector al serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare care să funcționeze în sistem regional. Este esențial în procesul de pregătire și modelare a structurii instituționale a operatorului regional ca aceste aspecte să fie foarte clare pentru toate părțile implicate.

Pentru facilitarea parcurgerii sale, prezentul Ghid este structurat astfel:

- Capitolul 2 oferă o scurtă descriere a sectorului de alimentare cu apă și de canalizare din România, precum și a principalelor elemente ale politicii de regionalizare și de mediu și ale demersului de regionalizare.
- Nevoile, avantajele și elementele cheie ale unui sector al serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare care funcționează în sistem regional sunt descrise în Capitolul 3.
- Etapele necesare pentru stabilirea unei structuri instituționale regionale sunt descrise detaliat în Capitolul 4.
- Capitolul 5 descrie aspectele juridice legate de regionalizare.
- Detalii privind cerințele legale sunt prevăzute în Anexa 1 .

În cele din urmă, trebuie făcută următoarea precizare: În realizarea prezentului Ghid a fost luat în considerare cadrul legal aplicabil. Cu toate acestea, acest Ghid nu este destinat să substituie cadrul legal existent și nu poate fi invocat ca reglementare.

2. STAREA ACTUALĂ A SECTORULUI, POLITICA DE MEDIU ȘI DEMERSUL DE REGIONALIZARE

2.1. Sectorul serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare din România

După mai mult de 4 decenii de management centralizat, România a decis să se întoarcă la principiul autonomiei prin descentralizare și transferarea responsabilităților majore și concrete către administrațiile publice locale. Acest principiu se reflectă și în Constituția României.

În România, doar 52% din populație este racordată la sistemele de alimentare cu apă potabilă și de canalizare și peste 71% din apa uzată nu este epurată sau este epurată insuficient. Până de curând, majoritatea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare au fost operate de operatori municipali (de cele mai multe ori cu capacități reduse), rezultatul fiind operarea ineficientă realizată la scară sub-optimală, fără acces la resurse financiare și capacități tehnice și manageriale limitate pentru a dezvolta nivelul serviciilor. Starea și performanțele multora dintre infrastructurile de apă este relativ slabă. Problemele majore includ:

- Servicii inadecvate de întreținere și operare;
- Volum mare de apă nefacturată provocată de scurgeri din rețea (apa care nu aduce venituri) și un nivel scăzut al gradului de încasare a facturilor (eficiența încasărilor) de la consumatori;
- Lipsa investițiilor pentru reabilitarea/extinderea infrastructurii de apă/canalizare;
- Lipsa personalului experimentat pentru promovarea, managementul și implementarea investițiilor la scară largă;
- Management ineficient al costurilor de operare, întreținere și personal;
- Roluri și responsabilități neclare ale instituțiilor/autorităților implicate în gestiunea utilitatilor publice;
- Cadru instituțional inadecvat.

Având în vedere că România a devenit membră UE, trebuie să respecte Directiva Europeană 98/83/CE cu privire la calitatea apelor potabile până în anul 2015 și Directiva 91/271/CE cu privire la epurarea apelor uzate până la sfârșitul anului 2018. Din acest motiv, România intenționează pentru perioada 2010-2015 să facă investițiile necesare pentru a respecta indicatorii de calitate impuși de Uniunea Europeană, ex: turbiditate, amoniu, aluminiu, pesticide, nitrați și colectarea apelor uzate, epurare și deversare. De asemenea, până în anul 2015, colectarea apelor uzate și epurarea acestora este planificată să fie realizată pentru un număr de 263 de orașe cu peste 10.000 locuitori, și până în anul 2018 în 2.346 de orașe/comune cu un număr de locuitori între 2.000 și 10.000.

2.2. Contextul politicilor aferente

Dezvoltarea sectorului este reglementată de Programul Operațional Sectorial de Mediu (POS Mediu). Obiectivul general al POS este de a proteja și de a îmbunătăți mediul înconjurător și standardele de viață în România, punând accentul în special pe respectarea acquis-ului de mediu. Ținta este de a reduce diferența, atât calitativă cât și cantitativă, care există între Uniunea Europeană și România în termeni de infrastructură. Aceasta ar trebui să aibă ca rezultat servicii mai eficiente și mai bine organizate, ținând seama totodată de dezvoltarea durabilă și de principiul poluatorul plătește.

Unul dintre obiectivele specifice ale POS Mediu este îmbunătățirea calității și accesului la infrastructura de apă și canalizare, prin furnizarea de servicii de alimentare cu apă și de canalizare

în conformitate cu practicile și politicile UE, în majoritatea zonelor urbane până în anul 2015 și prin dezvoltarea unor structuri eficiente de gestiune a serviciilor de apă și de canalizare la nivel regional.

Axa Prioritară 1 “Extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată” din POS Mediu stabilește ca obiective următoarele elemente:

- furnizarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare la tarife acceptabile;
- furnizarea de apă potabilă de calitate adecvată în toate zonele urbane;
- îmbunătățirea calității cursurilor de apă;
- îmbunătățirea nivelului gestiunii nămolului pentru stațiile de epurare;
- crearea de structuri de gestiune a apei moderne și eficiente.

Obiectivul general al procesului actual de dezvoltare este să creeze un cadru legal și instituțional solid și durabil care să ofere:

- O structură de implementare pe termen lung a investițiilor planificate prin POS Mediu;
- Capacitatea de gestiune corespunzătoare pentru operarea infrastructurii existente și viitoare.

Una dintre responsabilitățile menționate expres în Legea administrației publice locale nr. 215/2001 (republicată) se referă la obligația administrațiilor locale de a organiza eficient și adecvat activitățile de furnizare a serviciilor publice. Conform legii, administrațiile publice locale au dreptul de a asocia pentru a dezvolta servicii publice eficiente la nivel regional/local.

Conform politicii adoptate de România, reflectată în POS Mediu, îndeplinirea acestor obiective se realizează printr-un proces de **regionalizare**, care reprezintă implementarea unui cadru instituțional în aria Proiectului, adecvat pentru a îmbina serviciile de alimentare cu apă și de canalizare legate de ariile de dezvoltare din regiunea respectivă, în cadrul unui proces de operare în comun. Regionalizarea este un element cheie pentru îmbunătățirea eficienței infrastructurii și serviciilor locale de apă și canalizare, sub aspectul calității și costurilor, în vederea atingerii obiectivelor de mediu, dar și a asigurării sustenabilității investițiilor, operării, strategiei de dezvoltare pe termen lung a sectorului de apă și dezvoltării armonioase a regiunii.

2.3. Abordarea Regionalizării

În permanență există nevoia de a se asigura că toate localitățile pot face investiții pentru întreținerea și reabilitarea infrastructurii în scopul de a avea servicii de calitate ce corespund standardelor UE. Aceasta necesită adoptarea și implementarea unor politici adecvate de dezvoltare, concentrate pe nevoile reale ale populației și anume că serviciile sunt accesibile tuturor.

În acest context, din 2001, autoritățile române au elaborat programe destinate sprijinirii autorităților locale în vederea:

- Accesării finanțărilor internaționale în orașele mici și medii în scopul reabilitării și modernizării infrastructurii locale de apă, și
- Promovării unor operatori regionali autonomi prin introducerea principiilor de recuperare a costurilor și de eficiență în modul lor de operare.

Cu toate acestea, doar o mică parte din cele 319 orașe și municipii din România au participat la astfel de programe. În consecință, 270 de orașe mici și mijlocii nu au putut să obțină fonduri de la instituții finanțatoare internaționale sau de la investitori privați. Din pricina lipsei de fonduri,

aceste orașe au efectuat puține investiții în ultimii 18 ani pentru întreținerea și îmbunătățirea infrastructurii de apă și de canalizare.

Abordarea adoptată vizează regionalizarea serviciilor care în prezent sunt dispersate și fragmentate. Procesul de regionalizare constă în concentrarea serviciilor furnizate către un grup de municipii/orașe într-o anumită zonă geografică definită de un bazin hidrografic sau/și de limite administrative (municipii, orașe, comune, județe). Regionalizarea serviciilor are ca obiectiv îndeplinirea de către 2.600 de localități cu peste 2.000 de locuitori a obiectivelor de performanță stabilite pentru 2018 de POS Mediu (a se vedea secțiunea 2.2) prin concentrarea gestiunii serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare la nivelul a circa 50 de operatori puternici, înființați și dezvoltati prin preluarea activității operatorilor existenți în prezent în cadrul unui Operator Regional (ROC). Se prevede că regionalizarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare va conduce la depășirea fragmentării actuale excesive din sector și la realizarea economiilor de scară.

3. REGIONALIZAREA SERVICIILOR DE APĂ ȘI CANALIZARE

3.1 Conceptul de regionalizare a serviciilor de apă și canalizare

Un sistem public regional de alimentare cu apă și de canalizare reprezintă ansamblul tehnologic, operațional și managerial constituit prin punerea în comun a două sau mai multe sisteme locale de alimentare cu apă și de canalizare. Obiectivul principal al creării unui sistem public regional de alimentare cu apă și de canalizare îl reprezintă optimizarea serviciilor oferite prin utilizarea de resurse și facilități comune. Ca direcție strategică, este recomandabil ca operarea regională a serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare să se facă pentru o zonă care să acopere cel puțin 100.000 de locuitori și cât mai multe zone urbane dintr-un județ sau bazin hidrografic.

Astfel, procesul de regionalizare constă în concentrarea serviciilor furnizate către populația unui grup de unități administrativ-teritoriale. Aria de operare astfel formată acoperă o zonă geografică definită de un bazin hidrografic sau/și de limite administrative.

Regionalizarea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare și a operatorilor în general înseamnă consolidarea și integrarea mai ales a:

- Infrastructurii;
- Sistemelor și procedurilor financiar-contabile;
- Sistemelor și procedurilor comerciale (relațiile cu clienții, facturarea și încasarea facturilor);
- Resurselor umane;
- Sistemelor și procedurilor de management.

3.2 Necesitatea regionalizării serviciilor

În conformitate cu Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană, România și-a asumat obligații care implică investiții importante în serviciile de alimentare cu apă și de canalizare în vederea conformării cu standardele de mediu ale UE.

Înființarea operatorilor regionali (ROC) și implicit delegarea gestiunii serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare către aceștia constituie un proces esențial pentru asigurarea respectării în termenii stabiliți a acquis-ului comunitar și de asemenea pentru dezvoltarea capacității de absorbție a fondurilor și de implementare a viitoarelor proiecte de investiții.

Ca o consecință directă, dezvoltarea sistemelor de apă și de canalizare va juca un rol important în atingerea obiectivelor propuse și în asigurarea unui nivel de 100% de acoperire a serviciilor, la un nivel de calitate conform Directivei Apei și cu Directivei Apei Uzate.

Sunt necesare investiții financiare importante ce depășesc în mod considerabil capacitățile financiare ale majorității autorităților locale. De asemenea, la nivelul comunităților medii și mici se remarcă o lipsă de personal specializat și cu experiență în pregătirea și implementarea proiectelor care ar putea duce la o încetinire a procesului de absorbție a fondurilor de investiții disponibile.

Asocierea mai multor unități administrativ-teritoriale în scopul de a delega împreună gestiunea serviciilor lor de alimentare cu apă și de canalizare va răspunde, de asemenea, nevoii de a echilibra nivelul de dezvoltare a unităților administrativ-teritoriale și constituie o aplicare a principiului solidarității ca una dintre valorile fundamentale ale Uniunii Europene cu efecte pozitive asupra utilizatorilor.

Prin urmare, soluția propusă pentru rezolvarea acestor probleme o reprezintă organizarea și operarea serviciilor la nivel regional în scopul de a asigura dezvoltarea durabilă și economiile de scară. În vederea acoperirii unei părți dintre măsurile impuse pentru respectarea standardelor UE, România beneficiază de finanțare din partea UE, respectiv prin Fondurile de Coeziune. Această finanțare este acordată conform POS Mediu, menționat anterior.

3.3. Principalele avantaje ale regionalizării

În aceste condiții, principalele avantaje ale operării serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare la nivel regional sunt următoarele:

- Furnizarea serviciilor la nivel regional prin sisteme integrate și cu un management mai profesionist duce în timp la reducerea risipei de apă, promovarea conservării resurselor, minimizarea investițiilor și protecția surselor de apă;
- Creșterea capacității de pregătire și implementare a proiectelor de investiții precum și a capacității de negociere a finanțării;
- Îmbunătățirea calității serviciilor furnizate, a relației cu clienții și a percepției acestora privind operatorii;
- Realizarea de economii de scară cu impact asupra eficientizării anumitor categorii de costuri: centralizarea activității de facturare și managementul financiar, unitatea de implementare a proiectului la nivel central, managementul laboratoarelor la nivel centralizat, etc.;
- Conducerea activității prin folosirea instrumentelor de management moderne și eficiente și reducerea implicării factorului politic în desfășurarea activității.

3.4. Elementele instituționale cheie ale regionalizării

Scopul procesului de regionalizare a serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare, inițiat de către autoritățile române și sprijinit substanțial prin programele de pre-aderare (PHARE, ISPA), este acela de a asista autoritățile locale în crearea operatorilor regionali pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare și în întărirea capacității autorităților locale de a controla în mod eficient activitățile acestora.

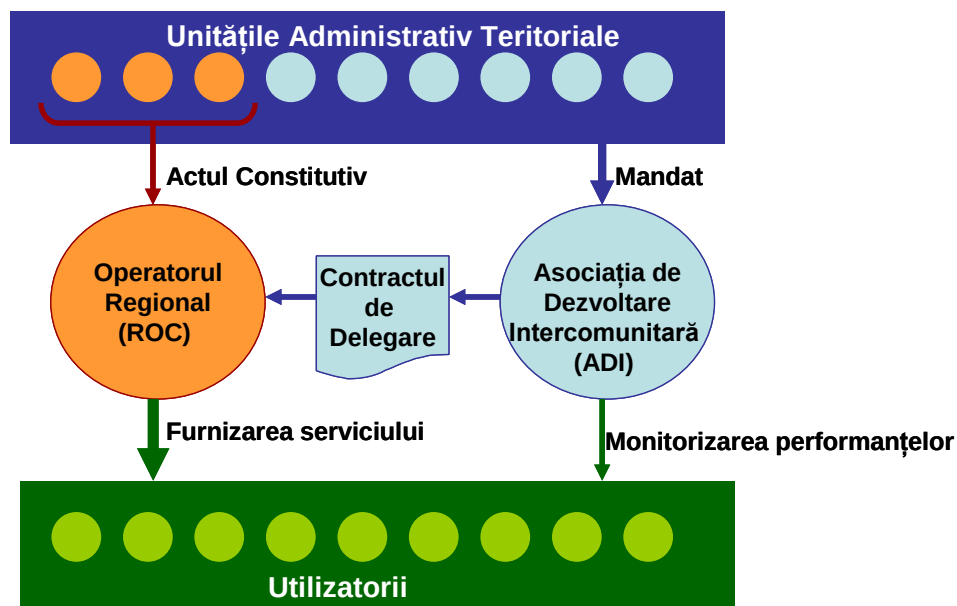
Regionalizarea se realizează prin intermediul a trei elemente instituționale (a se vedea Figura 1 pagina următoare):

- Asociația de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) care primește un mandat din partea membrilor săi pentru a exercita pentru și în numele lor atribuțiile și responsabilitățile legate de serviciile acestora de alimentare cu apă și de canalizare, precum și drepturi de control asupra ROC;
- Operatorul Regional (ROC), o societate comercială cu capital social public, înființată de toți sau de o parte din membrii ADI, căruia i se atribuie în mod direct contractul de delegare a gestiunii, cu respectarea regulilor „in-house”;
- Contractul de delegare a gestiunii serviciilor. Unitățile administrativ-teritoriale prin autoritățile administrației publice locale, membre ADI, toate sau o parte acționari ROC, delegă împreună, prin ADI, gestiunea serviciilor lor de alimentare cu apă și de canalizare către ROC printr-un contract unic de delegare a gestiunii.

Relația dintre aceste entități va fi reglementată prin statutul ADI, actul constitutiv al ROC și Contractul de delegare a gestiunii.

Rolul Autorităților Locale (AL) în acest proces se reflectă prin participarea cu aport la capitalul social al ROC, aprobarea actului constitutiv al ROC, precum și actului constitutiv și statutului ADI prin care aceasta din urmă este investită să exercite o serie de atribuții, drepturi și obligații pentru și în numele unitatilor administrativ-teritoriale membre.

Figura 1. Cadrul instituțional pentru regionalizarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare

ADI va fi principalul interlocutor al ROC ca interfață de discuții și cu rol de coordonare și va reprezenta interesele comune ale membrilor săi în ceea ce privește serviciile de alimentare cu apă și de canalizare, în principal:

- Strategia comună de dezvoltare;
- Semnarea și monitorizarea contractului de delegare;
- Politica tarifară;

- Controlul activității și performanțelor ROC.

Contractul de delegare a gestiunii reprezintă elementul care stă la baza organizării operaționale și instituționale a gestiunii serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare și este destinat să:

- Asigure o relație echilibrată între AL și ROC.
- Se concentreze pe pregătirea, finanțarea și executarea planurilor de investiții, ca o bază pentru îmbunătățirea performanței serviciilor.
- Asigure controlul elementelor cheie care determină o gestiune eficientă, dinamică și durabilă în sectorul de apă și canalizare, în special cu privire la:
  - Furnizarea serviciului și nivelurile de servicii în relația cu utilizatorii
  - Managementul mijloacelor fixe și a sistemului financiar
  - Sistemul de ajustare a tarifelor;
  - Procedurile de raportare și control

Contractul de delegare stabilește obligațiile și drepturile specifice ale fiecărei părți cu privire la derularea programelor de investiții și obținerea unor niveluri de performanță a serviciilor prestabilite. Astfel, ROC este responsabil pentru administrarea, operarea, întreținerea, îmbunătățirea, reînnoirea și extinderea, acolo unde este cazul, a tuturor mijloacelor fixe ce fac obiectul contractului, cel mai important risc asumat de ROC fiind neplata serviciilor furnizate de către clienți, conform prevederilor contractuale.

Proprietatea asupra bunurilor publice și responsabilitatea pentru furnizarea de servicii de alimentare cu apă și de canalizare la costuri suportabile le revin în continuare AL. Regionalizarea presupune ca grupuri de AL dintr-o regiune specifică să își coordoneze eforturile în vederea implementării programelor de dezvoltare integrată a serviciilor având ca obiectiv realizarea obiectivelor de performanță stabilite prin POS Mediu, și să delege către ROC implementarea planurilor de dezvoltare regională și gestiunea serviciilor.

Bunurile publice rămân în proprietatea publică și trebuie preluate de către proprietarul lor (unitatile administrativ-teritoriale) la încetarea contractului. Contractul de delegare este un angajament pe termen lung. Politica tarifară are ca țintă recuperarea completă a costurilor și este aplicată de către ROC în conformitate cu reglementările aplicabile emise de ANRSC, sub controlul și cu aprobarea unitatii administrativ-teritoriale. Finanțarea și riscurile comerciale sunt asumate de către ROC.

Este preferabil ca procesul de regionalizare să fie coordonat și mediat de Consiliul Județean, având în vedere funcția și autoritatea pe care o are la nivel local.

Mai mult, luând în considerare că procesul de regionalizare a serviciilor necesită o perioadă de timp relativ lungă atât pentru crearea ROC, cât și pentru consolidarea sa, sprijinul activ al autorităților naționale/locale este absolut necesar în vederea finalizării la termen a acestui proces. În acest sens, adoptarea unei strategii de comunicare, care să asigure schimbul adecvat de informații și desfășurarea corectă a procesului decizional care implică mai mulți parteneri, este necesară.

4. ETAPELE ȘI ACTIVITĂȚILE CARE TREBUIE PARCURSE ÎN VEDEREA IMPLEMENTĂRII CADRULUI INSTITUȚIONAL

4.1 Etapa pregătitoare, studiul de oportunitate

Înființarea, organizarea, funcționarea și gestiunea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare sunt fundamentate pe baza unor studii de specialitate (de oportunitate) care vor analiza următoarele elemente:

- a) nevoile comunităților locale;
- b) mărimea, gradul de dezvoltare și particularitățile economico-sociale ale localităților;
- c) starea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare existente;
- d) posibilitățile locale de finanțare a exploatării și funcționării serviciului, respectiv a înființării ori dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare aferente;
- e) raportul cost-calitate optim pentru serviciul furnizat/prestat utilizatorilor.

Soluțiile optime vor fi adoptate după dezbateră publică a studiului și consultarea utilizatorilor finali. Acest studiu de oportunitate va sta de asemenea la baza înființării ROC.

Având în vedere aceste aspecte, următoarele acțiuni trebuie întreprinse în prealabil, pentru delegarea gestiunii serviciului către ROC.

Acțiuni preliminare

1. Pregătirea de către autoritățile locale a unui studiu de oportunitate¹ privind înființarea, organizarea și gestiunea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare, în comun prin intermediul ADI; recomandăm de asemenea (cadrul legislativ nu cuprinde prevederi în acest sens) ca și indicatorii de performanță (nivelurile de servicii) să fie elaborați în această etapă;
2. Organizarea unei dezbateri publice în ceea ce privește înființarea, funcționarea și gestiunea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare, precum și nivelurile de servicii care au fost propuse;
3. Adoptarea de către consiliile locale și județene a hotărârilor de aprobare a:
  - a) studiului de oportunitate privind înființarea, organizarea, funcționarea și gestiunea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare, în comun, prin ADI
  - b) indicatorilor de performanță (nivelurile de servicii);
4. Adoptarea de către consiliile locale și județene a hotărârilor privind alegerea modalității de gestiune a serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare (pe baza studiului menționat anterior);
5. Informarea publicului asupra hotărârilor adoptate de către autoritățile administrației publice locale.

4.2. Înființarea Asociației de Dezvoltare Intercomunitară (ADI)

Conform art. 10 alin. (3) din Legea nr. 51/2006 astfel cum a fost modificată și completată de OUG nr. 13/2008, „asociațiile de dezvoltare intercomunitară cu obiect de activitate serviciile de utilități publice se constituie, funcționează și dobândesc personalitate juridică potrivit prevederilor

---

¹ Studiul de oportunitate va sublinia oportunitatea încredințării directe a contractului de delegare a gestiunii serviciilor către ROC ce urmează a fi înființat.

Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005.”

ADI este împuternicită să exercite o serie de atribuții, drepturi și obligații specifice, pentru și în numele unităților administrativ-teritoriale membre, în ceea ce privește exclusiv serviciile de alimentare cu apă și de canalizare.

Prin urmare, având în vedere prevederile aplicabile ale OUG nr. 26/2000, ale Legii nr. 51/2006 și practica în domeniu, următoarele etape trebuie parcurse în vederea înființării ADI:

Înființarea ADI

1. Stabilirea unităților administrativ teritoriale care vor participa la înființarea ADI, respectiv a ROC;
2. Negocierea formelor finale ale Actului Constitutiv și Statutului ADI;
În acest sens, viitorii asociați trebuie să convină asupra următoarelor aspecte importante:
  - Modul de dobândire și de pierdere a calității de membru;
  - Drepturile și obligațiile asociaților
  - Contribuția fiecărui asociat la patrimoniul ADI;
  - Structura organelor de conducere;
  - Componenta nominală a organelor de conducere;
  - Procesul de adoptare a hotărârilor în cadrul asociației.
3. Obținerea dovezii de disponibilitate a denumirii eliberate de Ministerul Justiției;
4. Aprobarea asocierii și a formelor finale ale Actului Constitutiv și Statutului ADI prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale membre;
5. Semnarea Actului Constitutiv și Statutului ADI de către președinții consiliilor județene și/sau, respectiv, primarii pentru unitățile administrativ-teritoriale membre în fața unui notar public sau avocat;
6. Depunerea de către fiecare unitate administrativ-teritorială asociată a contribuției sale la patrimoniul inițial al ADI și punerea la dispoziție a sediului ADI;
7. Dobândirea personalității juridice de către ADI, prin înregistrarea la Registrul asociațiilor și fundațiilor de pe lângă grefa judecătorei în a cărei rază teritorială de competență se află sediul asociației.

Oricare dintre membrii asociați, pe baza împuternicirii primite, poate formula în scris o cerere de înscriere a asociației în Registrul asociațiilor și fundațiilor aflat la grefa judecătorei în a cărei circumscripție teritorială urmează să-și aibă sediul ADI.

Cererea de înscriere va fi însoțită de următoarele documente scrise:

- a) Actul Constitutiv, autentificat de notarul public sau certificat de avocat;
- b) Statutul, autentificat de notarul public sau certificat de avocat;
- c) Actele doveditoare ale sediului și patrimoniului inițial;
- d) Dovada disponibilității denumirii eliberată de Ministerul Justiției sau, după caz, refuzul motivat al eliberării acesteia.

În termen de 3 zile de la depunerea cererii de înscriere și a documentelor prevăzute mai sus judecătorul desemnat de președintele instanței verifică legalitatea acestora și dispune, prin încheiere, înscrierea asociației în Registrul asociațiilor și fundațiilor.

ADI devine persoană juridică din momentul înscrierii ei în Registrul asociațiilor și fundațiilor.

ADI trebuie de asemenea înregistrată la administrația fiscală competentă, pentru a fi luată în evidența fiscală.

4.3 Înființarea Operatorului Regional (ROC)

Punctul de plecare în înființarea ROC este reprezentat de hotărârile consiliilor locale și județene privind aprobarea studiului de oportunitate privind înființarea, organizare, funcționarea și gestiunea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare.

ROC poate fi înființat plecându-se de la operatorii existenți, într-una dintre următoarele modalități:

- Prin reorganizarea administrativă a fostelor regii autonome (în practică principala regie autonomă existentă în județul respectiv) de interes local sau regional într-o societate comercială, urmată de majorarea capitalului social al acesteia prin aporturi de capital ale tuturor sau unei părți dintre membrii ADI;
- Prin majorarea capitalului unei societăți comerciale existente (deja deținută de o unitate administrativ-teritorială - în practică, este vorba despre principala societate comercială din sector existentă în județ) prin aporturi de capital ale tuturor sau unei părți dintre membrii ADI care devin astfel acționari ai ROC;
- Prin înființarea unei societăți comerciale noi, cu capital social integral public, care are drept acționari doar unități administrativ-teritoriale din zona în care ROC va furniza serviciul și care sunt totodată și membri ai ADI.

Următoarele etape trebuie parcurse în vederea înființării ROC:

Înființarea ROC

1. Înființarea unui comitet de negociere pentru stabilirea aportului fiecărei AL la capitalul social al ROC, ale cărui concluzii să fie consemnate într-un raport de negociere. Această activitate este opțională, însă creează premisele unei analize detaliate anterior înființării ROC;
2. Agrearea unei forme a Actului Constitutiv al societății comerciale nou-înființate sau rezultate din reorganizare;
Următoarele elemente principale vor fi luate în discuție atunci când se convine asupra formei finale a Actului Constitutiv al ROC:
  - Obiectul de activitate al ROC, cu precizarea domeniului și a activității principale;
  - Clauze privind conducerea, administrarea, funcționarea și controlul gestiunii ROC de către organele statutare, controlul acesteia de către acționari prin intermediul ADI, precum și documentele la care aceștia vor putea să aibă acces pentru a se informa și a-și exercita controlul;
  - Modul de distribuire a beneficiilor și de suportare a pierderilor, în conformitate cu prevederile Normei privind Fondul IID și ale Contractului de delegare a gestiunii;
  - Modul de dizolvare și de lichidare a societății.

3. Adoptarea hotărârilor autorităților deliberative ale AL membre ale ADI care sunt viitorii acționari ai ROC privind participarea lor la capitalul social al ROC, privind aprobarea Actului Constitutiv al ROC, privind desemnarea reprezentanților care vor semna Actul constitutiv precum și a persoanei care va reprezenta interesele fiecărei AL acționare în adunarea generală a acționarilor ROC;
4. Semnarea Actului Constitutiv al ROC;
5. Înmatricularea ROC la Oficiul Registrului Comerțului, conform legii;
6. Etapele ulterioare înființării ROC:
După ce ROC este înființat, următoarele acțiuni trebuie avute în vedere:
  - Asigurarea transferului/angajării de personal în noua societate comercială;
  - Obținerea autorizațiilor/ permiselor/ licențelor de funcționare (de asemenea transferul acestora de la foștii operatori, dacă este posibil);
  - Stabilirea structurii organizatorice a noului ROC, cu avizul conform al ADI, pentru îndeplinirea criteriului controlului similar impus de regulile „in-house”;
  - Definitivarea și aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a ROC, cu avizul conform al ADI, pentru îndeplinirea criteriului controlului similar impus de regulile „in-house”;
  - Întocmirea unui plan de acțiune privind consolidarea operatorului nou înființat.

4.4 Delegarea gestiunii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare

Următoarele activități trebuie avute în vedere atunci când este delegată gestiunea serviciului către ROC:

Contractul de Delegare

1. Întocmirea de către autoritățile administrației publice locale sau, după caz, de ADI având ca obiect de activitate serviciul de apă și de canalizare, a unui studiu de specialitate privind stabilirea indicatorilor de performanță ai serviciului furnizat/prestat utilizatorilor, în cazul în care un astfel de studiu nu a fost realizat odată cu studiul de oportunitate;
2. Organizarea unei dezbateri publice privind stabilirea indicatorilor de performanță pentru serviciile delegate, în cazul în care un astfel de studiu nu a fost realizat odată cu studiul de oportunitate;
3. Elaborarea de către ADI a Regulamentului de organizare funcționare și a Caietului de sarcini pentru serviciul de alimentare cu apă și de canalizare;
4. Adoptarea de hotărâri ale autorităților administrației publice locale privind aprobarea Regulamentului de organizare funcționare și a Caietului de sarcini pentru serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, inclusiv a indicatorilor de performanță ai serviciului furnizat/prestat utilizatorilor;

5. Adoptarea de hotărâri ale autorităților administrației publice locale privind aprobarea Contractului de delegare a gestiunii, precum și a încredințării directe a contractului de delegare a gestiunii către ROC;
6. Informarea publicului cu privire la hotărârile autorităților locale adoptate;
7. Semnarea Contractului de delegare de către președintele ADI, pentru și în numele unităților administrativ-teritoriale membre, în baza mandatului acordat de acestea;

Este recomandat ca procesul de negociere să fie uniform și un singur contract de delegare a gestiunii va fi semnat de către ADI, mandatată în acest sens de către autoritățile administrativ-teritoriale implicate, contract care va cuprinde clauze și/sau anexe speciale pentru fiecare unitate administrativ si teritoriala in parte.

5. ASPECTE JURIDICE

5.1 Cadrul juridic actual

Legislația română care reglementează organizarea și implementarea serviciilor în sectorul de apă și canalizare este în principal următoarea:

Legislație primară

- Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, cu modificările și completările ulterioare aduse prin OUG nr. 13/2008 - lege generală;
- Legea nr. 241/2006 a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, cu modificările și completările ulterioare aduse prin OUG nr. 13/2008 – lege specială;
- Legea nr. 31/1990 republicată, cu modificările și completările ulterioare, privind societățile comerciale, care este aplicabilă în ceea ce privește organizarea și funcționarea Operatorului Regional (ROC);
- Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005;
- Ordonanța Guvernului nr. 198/2005 privind constituirea, alimentarea și utilizarea Fondului de întreținere, înlocuire și dezvoltare (IID) pentru proiectele de dezvoltare a infrastructurii serviciilor publice care beneficiază de asistență financiară nerambursabilă din partea Uniunii Europene și care aprobă Normele pentru constituirea, alimentarea și utilizarea Fondului IID.

Legislația secundară

- Hotărârea Guvernului nr. 671/2007 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC);
- Hotărârea Guvernului nr. 745/2007 pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea licențelor în domeniul serviciilor comunitare de utilități publice;
- Ordinul ANRSC nr.65/2007 privind aprobarea Metodologiei de stabilire, ajustare sau modificare a prețurilor/tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă și de canalizare;
- Ordinul ANRSC nr.88/2007 pentru aprobarea Regulamentului-cadru al serviciului de alimentare cu apă și de canalizare;
- Ordinul ANRSC nr.89/2007 pentru aprobarea Caietului de sarcini-cadru al serviciului de alimentare cu apă și de canalizare;
- Ordinul ANRSC nr.90/2007 pentru aprobarea Contractului-cadru de furnizare/prestare a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare;
- Ordinul ANRSC nr. 102/2007 privind aprobarea Regulamentului de constatare, notificare și sancționare a abaterilor de la reglementările emise în domeniul de activitate al Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărie Comunală (ANRSC).

5.2 Definirea și Scopul Serviciilor

Legea nr. 51/2006 definește serviciile comunitare de utilități publice ca totalitatea acțiunilor și activităților reglementate prin care se asigură satisfacerea nevoilor de utilitate și interes public general ale colectivităților locale, printre care se află și serviciile de alimentare cu apă, respectiv canalizarea și epurarea apelor uzate.

Serviciile comunitare de utilități publice sunt/vor fi înființate, organizate și furnizate/prestate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, județelor, municipiului București și, după caz, în condițiile legii, la nivelul subdiviziunilor administrativ-teritoriale ale municipiilor, sub conducerea, coordonarea, controlul și responsabilitatea autorităților administrației publice locale.

Serviciul public de Furnizare Apă și Canalizare, așa cum este definit de Legea nr.241/2006, reprezintă totalitatea activităților de utilitate publică și de interes economic și social general, efectuate în scopul captării, tratării, transportului, înmagazinării și distribuirii apei potabile sau industriale tuturor utilizatorilor de pe teritoriul unei localități, respectiv pentru colectarea, transportul, epurarea și evacuarea apelor uzate, a apelor meteorice și a apelor de suprafață provenite din intravilanul acesteia.

Serviciile publice de apă și canalizare, ca servicii publice locale, sunt operate printr-un ansamblu de clădiri și terenuri, instalații tehnologice, echipament funcțional și bunuri specifice care reprezintă împreună infrastructura tehnico-edilitară specifică a localităților, denumită sistem public de alimentare cu apă și de canalizare.

Sistemul public de alimentare cu apă include, de regulă, următoarele componente: elemente de captări, aducțiuni, stații de tratare, stații de pompare, rezervoare de înmagazinare, rețele de transport și distribuție, bransamente până la punctul de delimitare.

Serviciul public de alimentare cu apă are următoarele elemente esențiale:

- captarea apei brute, din surse de suprafață sau subterane;
- tratarea apei brute;
- transportul apei potabile și/sau industriale;

- înmagazinarea apei;
- distribuția apei potabile și/sau industriale;

Sistemul public de canalizare include de regulă următoarele componente: racorduri de canalizare de la punctul de delimitare și preluare, rețele canalizare, stații de pompare, stații de epurare, colectoare de evacuare spre emisar, guri de vărsare în emisar, depozite de nămol deshidratat.

Serviciul public de canalizare are următoarele componente:

- colectarea, transportul și evacuarea apelor uzate de la utilizatori la stațiile de epurare;
- epurarea apelor uzate și evacuarea apei epurate în emisar;
- colectarea, evacuarea și tratarea adecvată a deșeurilor din gurile de scurgere a apelor pluviale și asigurarea funcționalității acestora;
- evacuarea, tratarea și depozitarea nămolurilor și a altor deșeuri similare derivate din activitățile prevăzute mai sus;
- evacuarea apelor pluviale și de suprafață din intravilanul localităților.

2.3 Autorități competente

În ceea ce privește regionalizarea și activitățile operatorilor din sectorul de apă, autoritățile administrației publice locale, ADI și ANRSC au principalele competențe și responsabilități. În cele ce urmează sunt descrise aceste competențe.

Autoritățile administrației publice locale

Autoritățile deliberative ale unităților administrativ-teritoriale au competență exclusivă, ce poate fi exercitată și prin intermediul Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) cu obiect de activitate serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, în condițiile Legii nr. 51/2006 astfel cum a fost recent modificată și completată, pentru și în numele unităților administrativ-teritoriale asociate, în baza mandatului acordat acestora, în tot ceea ce privește:

- aprobarea strategiilor locale de înființare, organizare, gestiune și funcționare a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare;
- aprobarea programelor de investiții privind înființarea, dezvoltarea, modernizarea și reabilitarea infrastructurii tehnico-edilitare aferente serviciului;
- aprobarea regulamentelor și a caietelor de sarcini ale serviciului;
- adoptarea modalității de gestiune și aprobarea documentațiilor de organizare și derulare a procedurilor de delegare a gestiunii;
- aprobarea indicatorilor de performanță ai serviciului.

În anumite cazuri, județele și nu municipiile/orașele sau comunele pot avea competențe exclusive și responsabilitate privind serviciile publice de furnizare apă potabilă și canalizare, în acest caz, județul fiind de asemenea proprietarul infrastructurii corespondente. Această situație se datorează aplicării Ordonanței nr. 69/1994 republicată, privind unele măsuri pentru reorganizarea regiilor autonome de interes local.

A.N.R.S.C.

Autoritățile administrației publice locale sunt responsabile de organizarea și funcționarea serviciilor publice locale, însă există la nivel central un organism competent, care este A.N.R.S.C (Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice). A.N.R.S.C. are o serie de competențe legate de servicii, mai ales în ceea ce privește:

- Acordarea licențelor de operare operatorilor, care sunt indispensabile pentru ca aceștia să poată furniza/presta serviciul și să li se poată atribui contracte de delegare a gestiunii;

- Avizarea tarifelor propuse de operatori, înainte de aprobarea lor de către autoritățile administrației publice locale sau de către ADI;
- Elaborarea și stabilirea regulamentelor-cadru și a caietelor de sarcini cadru, obligatorii ca cerințe minimale pentru autoritățile administrației publice locale și ADI atunci când acestea elaborează și aprobă regulamentele și caietele de sarcini pentru servicii aplicabile la nivel local;
- Monitorizarea îndeplinirii indicatorilor de performanță (nivelurile de servicii), a regulilor aplicabile în materie de licențe, a reglementărilor tarifare etc.

Este important de observat că A.N.R.S.C., pe lângă rolul său de autoritate de reglementare, are și competența de a aplica sancțiuni (inclusiv retragerea licenței de operare ceea ce duce la încetarea contractului de delegare a gestiunii atribuit unui astfel de operator) acelor operatori care nu respectă prevederile legale și reglementare monitorizate de A.N.R.S.C., precum și autorităților administrației publice locale în cazul atribuirii de contracte de delegare a gestiunii fără respectarea prevederilor legale aplicabile.

Mai mult, trebuie menționat că pe lângă autoritățile competente indicate mai sus, o serie de alte autorități joacă, direct sau prin intermediul organismelor lor teritoriale, un rol, mai mult sau mai puțin semnificativ, în monitorizarea și supervizarea sectorului de alimentare cu apă și de canalizare. Acestea sunt, în special:

- Apele Române (de ex. în ceea ce privește autorizațiile pentru captările de apă și deversări, precum și monitorizarea);
- Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile (ex: autorizațiile de mediu);
- Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse (ex: protecția muncii);
- Ministerul Sănătății Publice;
- Ministerul Economiei și Finanțelor (ex: auditul)

5.4 Domeniul public

Conform Legii 213/1998, cu modificările și completările ulterioare, infrastructura aferentă serviciilor de apă și canalizare (rețele de apă și canalizare, stații de tratare și auxiliare, cu instalațiile aferente, clădiri și terenuri) aparțin domeniului public. Atât infrastructura existentă la data semnării Contractului de delegare, cât și bunurile aferente infrastructurii care rezultă din investiții derulate în perioada executării Contractului de delegare sunt bunuri publice care aparțin unităților administrativ-teritoriale și care urmează să fie returnate proprietarului lor la încetarea Contractului de delegare.

Prin modificările recente ale Legii nr. 51/2006, prin OUG nr. 13/2008, s-a prevăzut că „sistemele de utilități publice sau părțile componente ale acestora, realizate în comun prin programe de investiții noi realizate în cadrul asociației de dezvoltare intercomunitară cu obiect de activitate serviciile de utilități publice, aparțin proprietății publice a unităților administrativ-teritoriale membre și se înregistrează în patrimoniul acestora conform prevederilor Legii nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, cu modificările și completările ulterioare, pe baza următoarelor criterii: (...) b) bunurile situate pe raza mai multor unități administrativ-teritoriale și/sau care deservesc mai multe unități administrativ-teritoriale vor aparține domeniului public al județului, dacă toate unitățile administrativ-teritoriale implicate sunt situate în același județ și județul este membru al asociației” (art. 10 alin. (6) al Legii nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, astfel cum a fost modificată și completată de OUG nr. 13/2008). Prin urmare, toate bunurile realizate prin programe finanțate de UE sunt bunuri publice, iar dacă se află situate sau deservesc mai multe unități administrativ-teritoriale ele intră în proprietatea Județului, atunci când acesta este membru al ADI. În situația în care județul nu este membru al

ADI sau unitățile administrativ-teritoriale aparțin mai multor județe, lit. c) a aceluiași articol de lege prevede că proprietarul respectivelor bunuri va fi stabilit printr-o clauză expresă a Contractului de delegare.

5.5 Baza legală pentru delegarea gestiunii serviciilor

Gestiunea serviciilor de utilități publice privește organizarea, funcționarea și controlul furnizării/prestării serviciilor de utilități publice conform condițiilor stabilite de autoritățile administrației publice locale.

Gestiunea serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare poate fi organizată în două modalități, alegerea fiind făcută printr-o decizie a autorităților administrației publice locale:

- Gestiune directă, realizată prin intermediul unor operatori (cu sau fără personalitate juridică) de drept public.
- Gestiune delegată, definită ca o modalitate de management prin care autoritățile administrației publice locale sau după caz ADI atribuie unuia sau mai multor operatori gestiunea propriu-zisă a serviciului, respectiv administrarea și exploatarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare aferente acestuia, în baza unui contract de delegare a gestiunii.

Modalitatea de gestiune a serviciilor comunitare de utilități publice se stabilește prin hotărâri ale autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale, în funcție de natura și starea serviciului, de necesitatea asigurării celui mai bun raport preț/calitate, de interesele actuale și de perspectivă ale unităților administrativ-teritoriale, precum și de mărimea și complexitatea sistemelor de utilități publice.

Ca urmare a modificărilor și completărilor recente aduse Legilor nr. 51/2006 și nr. 241/2006 prin OUG nr. 13/2008, o bază legală expresă a fost instituită pentru montajul instituțional propus prin POS Mediu în ceea ce privește gestiunea delegată. Noile prevederi legale din Legea nr. 51/2006 definesc delegarea gestiunii unui serviciu comunitar de utilități publice ca acțiunea prin care o unitate administrativ-teritorială atribuie unuia sau mai multor operatori licențiați gestiunea unui serviciu sau a unei activități componente a serviciului, a cărei responsabilitate revine respectivei unități administrativ-teritoriale, precum și concesiunea infrastructurii aferente; delegarea gestiunii unui serviciu comunitar de utilități publice implică dreptul și obligația operatorului de a administra și exploata infrastructura aferentă serviciului/activității delegat(e). Delegarea gestiunii poate fi făcută de asemenea de către ADI cu obiect de activitate serviciile de utilități publice, pentru și în numele unităților administrativ-teritoriale membre, în temeiul mandatului ce i-a fost conferit de acestea.

Atribuirea directă

Gestiunea delegată se realizează prin intermediul unui contract de delegare a gestiunii încheiat între una sau mai multe unități administrativ-teritoriale (în nume propriu sau prin intermediul ADI care acționează în temeiul unui mandat), în calitate de delegatar, și un operator, calitate de delegat. Principiul pentru atribuirea unui astfel de contract de delegare a gestiunii îl constituie licitația publică, cu respectarea procedurilor aplicabile. Prin excepție, în cadrul procesului de regionalizare, s-a convenit cu Comisia Europeană cu ocazia negocierilor pentru aprobarea POS Mediu, și ulterior s-a legiferat aceasta prin OUG nr. 13/2008, că aceste contracte de delegare a gestiunii vor fi atribuite în mod direct către ROC de unitățile administrativ-teritoriale prin intermediul ADI. Pentru ca această atribuire directă să fie permisă însă, cu respectare principiilor concurenței și transparenței impuse de cadrul legal comunitar și național, o serie de reguli trebuie să fie respectate. Conform Curții Europene de Justiție (CEJ - jurisprudența Teckal și Coname),

regulile de drept comunitar privind licitațiile pot să nu fie aplicate atunci când următoarele condiții, denumite regulile „in-house”, sunt respectate simultan:

- autoritatea publică care este delegatar controlează operatorul ca și când acesta ar fi propriul său departament (criteriul „controlului similar”) - acest criteriu a fost extins cu condiția suplimentară ca operatorul să aibă capital integral public pe toată perioada în care contractul de delegare este în vigoare;
- operatorul își desfășoară esențialul activității sale în relație cu autoritatea publică și cu autoritățile publice care îl controlează (criteriul „activității exclusive”)²

Atribuirea directă: condiții

Noile prevederi ale Legilor nr. 51/2006 și 241/2006, introduse prin OUG nr. 13/2008 sunt similare și constituie baza legală din legislația română pentru atribuirea directă a contractului de delegare a gestiunii, ca o excepție de la procedurile concurențiale, în cazurile expres prevăzute de aceste articole și cu respectare condițiilor impuse de acestea, ca o aplicare a regulilor „in-house”. Conform acestor noi prevederi legale, prin derogare de la procedurile concurențiale, contractul de delegare a gestiunii poate fi atribuit direct operatorilor regionali (ROC) înființați de unități administrativ-teritoriale care sunt membre ale unei ADI cu obiect de activitate servicii de utilități publice, cu respectarea cumulativă a următoarelor condiții:

- a) unitățile administrativ-teritoriale membre ale unei ADI cu obiect de activitate servicii de utilități publice, ca acționari ai operatorului regional exercită prin intermediul ADI un control direct și o influență dominantă asupra deciziilor strategice ale operatorului regional legate de serviciul furnizat/prestat (în acest caz serviciul de alimentare cu apă și de canalizare), similar cu controlul exercitat asupra propriilor lor structuri în situația unei gestiuni directe;
- b) operatorul regional, în calitate de delegat, desfășoară exclusiv activități în sectorul furnizării de servicii comunitare de utilități publice (în cazul de față serviciul de alimentare cu apă și de canalizare conform Legii nr. 241/2006), destinate satisfacerii nevoilor de interes public general ale utilizatorilor în aria de competență teritorială a unităților administrativ-teritoriale membre ale asociației;
- c) capitalul social al operatorului regional este deținut integral de unități administrativ-teritoriale membre ale asociației; participarea capitalului privat la capitalul operatorului regional este exclusă.

Respectarea regulilor „in-house” în cazul montajului instituțional propus va fi prezentată în detaliu mai jos, cu analiza problemelor instituționale legate de procesul de regionalizare. Prin acest

---

² În speța *Teckal* mai multe autorități locale au creat un consorțiu (AGAC) care să gestioneze sistemele de termoficare și furnizare de combustibil unor clădiri ale municipalității, fără a recurge la procedura licitației. Fiecare autoritate contractantă a atribuit în mod individual către AGAC contractul său individual pentru gestiunea serviciului de încălzire etc., ceea ce este similar cu cazul nostru, de vreme ce fiecare autoritate locală atribuie practic partea sa de servicii către operator. De asemenea, în speța *Coname*, CEJ a acceptat că aranjamentul instituțional din acea speță între mai multe localități putea să se încadreze în excepția de tip *Teckal*. Cu toate acestea, jurisprudența care stă la baza regulilor “in house” (*Teckal* și mai ales *Coname*) nu a arătat în mod definitiv că excepția “in house” se aplică acelor situații în care autorități locale se asociază în vederea creării unei entități subordonate care să opereze un serviciu, presupunând un control comun al acestor autorități. Pe cale de interpretare, concluzia ce se impune este că în situația unui control comun condițiile din cazul *Teckal* sunt întrunite. Această concluzie este coerentă cu logica acestor condiții, care constă în identificarea cazurilor în care montajul instituțional pentru furnizarea serviciului este realizat în cadrul administrației, nu în condiții de piață, și le este permis autorităților publice să păstreze gestiunea serviciilor în cadrul lor („in-house”) fără a recurge la licitații, fiind logic să li se permită mai puțin decât ceea ce li s-a recunoscut deja, respectiv să colaboreze cu alte entități administrative fără ca pentru aceasta să recurgă la licitație.

mecanism instituțional ROC este supus controlului comun al AL care exercită acest control printr-un organism unic, ADI, căreia îi conferă mandat și drepturi speciale.

5.6 Regulile „in-house”

Contractul de delegare va fi atribuit direct către ROC și pentru aceasta trebuie respectate cumulativ următoarele reguli „in-house”, care permit derogarea de la procedurile de licitație, astfel cum sunt ele adaptate situației în speță:

- a) unitățile administrativ-teritoriale exercită, prin intermediul ADI, un control comun direct asupra ROC, similar controlului exercitat asupra unui departament intern, cu o influență dominantă asupra tuturor deciziilor strategice și/sau semnificative ale ROC (criteriul „controlului similar”);
- b) ROC desfășoară exclusiv activități în vederea furnizării serviciului de alimentare cu apă și de canalizare pentru acele unități administrativ-teritoriale care i-au delegat gestiunea acestui serviciu (criteriul „activități exclusive”);
- c) capitalul social al ROC este deținut integral de unități administrativ-teritoriale care sunt membre ale ADI, participarea capitalului privat fiind exclusă.

Criteriul „controlului similar”

Principalele caracteristici gestiunii directe conform cerințelor controlului similar sunt:

- gestiunea pe baza unor caiete de sarcini și a regulamentului serviciului;
- numirea și revocarea conducerii operatorului;
- aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare (ROF) al operatorului;
- aprobarea bugetului anual al operatorului.

Controlul asupra ROC este exercitat în comun de mai multe municipalități, prin intermediul ADI, conform cadrului instituțional stabilit prin Actul Constitutiv al ROC (în ceea ce privește controlul asupra funcționării ROC) și prin Contractul de delegare având ca anexe caietul de sarcini și regulamentul serviciului (în ceea ce privește controlul asupra execuției obligațiilor contractuale legate de gestiunea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare).

În vederea exercitării acestui control, ADI:

1. Primește prin Statutul său un mandat din partea unităților administrativ-teritoriale membre pentru a exercita în numele și pentru acestea competențele lor legate de serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, astfel cum sunt prevăzute de Legile nr. 51/2006 și nr. 241/2006. Acest mandat va fi executat mai ales prin semnarea Contractului de delegare și monitorizarea execuției acestuia.

Mandatul ADI pentru exercitarea în numele și pentru membrii săi a competențelor acestora legate de serviciul de alimentare cu apă și de canalizare trebuie prevăzut în detaliu în Statutul Asociației.

2. Primește prin Actul Constitutiv al ROC anumite drepturi speciale, care îi permit ADI să controleze ROC. Aceste drepturi speciale sunt:
  - a) Să propună lista de persoane din rândul cărora Adunarea Generală are dreptul să numească membrii Consiliului de Administrație;
  - b) Să propună revocarea membrilor Consiliului de Administrație;
  - c) Să propună introducerea unei acțiuni în justiție împotriva membrilor Consiliului de Administrație pentru prejudiciile aduse Societății;
  - d) Să avizeze Regulamentul de Organizare și Funcționare al Societății, înainte de aprobarea acestuia de către Consiliul de Administrație;

- e) Să avizeze planurile de afaceri și strategiile propuse de Consiliul de Administrație înainte de aprobarea acestora de către Adunarea Generală; bugetul anual al ROC va fi stabilit în conformitate cu planul de afaceri aprobat de ADI;
- f) Să avizeze propunerile de înființare de filiale în condițiile menționate în Actul Constitutiv;
- g) Să avizeze constituirea altor fonduri decât fondul de rezervă prevăzut de lege și a celor prevăzute în Contractul de delegare, precum și asupra destinației și cuantumului acestora;
- h) Să avizeze propunerile de modificare ale Actului Constitutiv;
- i) Să fie informată de ROC cu privire la activitatea sa astfel încât ADI să își poată exercita prerogativele de control.

Criteriul „activității exclusive”

Această condiție este cuprinsă în Actul constitutiv al ROC cu referire la obiectul de activitate al societății, pe de o parte, și în Contractul de delegare cu privire la serviciile a căror gestiune este delegată și care constituie activitatea exclusivă a Operatorului, pe de altă parte.

Contractul de Delegare stipulează de asemenea posibilitatea pentru ROC de a sub-delega o parte din gestiunea serviciilor ce i-a fost delegată, dacă se dovedește necesar pentru motive de eficiență economică, către un terț, însă doar prin procedura licitației.

Capitalul public al ROC

Actul Constitutiv al ROC prevede obligația asumată de unitățile administrativ-teritoriale acționare ca ROC are capital integral public și că acesta va rămâne integral public pe toată durata Contractului de delegare.

ANEXA 1 - CERINȚE LEGALE

1 Asociația de Dezvoltare Intercomunitară

Noile prevederi legale ale Legii nr. 51/2006 definesc Asociația de Dezvoltare Intercomunitară (ADI) cu obiect de activitate serviciile de utilități publice ca fiind „asociația de dezvoltare intercomunitară definită potrivit prevederilor Legii administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, având ca obiectiv înființarea, organizarea, reglementarea, finanțarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciilor de utilități publice pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente acestor servicii” (art. 2 lit. a).

Cadrul general pentru înființarea ADI este definit de Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale, republicată, care prevede că „două sau mai multe unități administrativ-teritoriale au dreptul ca, în limitele competențelor autorităților lor deliberative și executive, să coopereze și să se asocieze, în condițiile legii, formând asociații de dezvoltare intercomunitară, cu personalitate juridică, de drept privat și de utilitate publică. Asociațiile de dezvoltare intercomunitară sunt de utilitate publică, prin efectul prezentei legi, prin derogare de la prevederile Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea 246/2005.”

Prin urmare, având în vedere că excepția la OG nr. 26/2000 se referă doar la statutul de utilitate publică pe care acest tip de asociații îl dobândesc prin efectul legii, ADI va fi înființată conform prevederilor OG nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile, cu modificările și completările ulterioare, și cu respectarea, de asemenea, a prevederilor speciale ale Legii nr. 215/2001 a administrației publice locale, republicată, ale Legii nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice modificată și completată de OUG nr. 13/2008, care este legea specială în materie. În plus, prevederile Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale va trebui avută în vedere în ceea ce privește asocierea unităților administrativ-teritoriale.

ADI va fi înființată de unități administrativ-teritoriale (municipii, orașe și/sau județe) pentru a realiza în comun unele proiecte de dezvoltare de interes zonal și regional sau pentru a furniza în comun servicii publice. Aceste unități administrativ-teritoriale sunt aceleași cu cele care vor delega gestiunea serviciului de alimentare cu apă și canalizare către ROC.

Legea nr. 51/2006, recent modificată și completată de OUG nr. 13/2008, prevede că „două sau mai multe unități administrativ-teritoriale, în limitele competențelor autorităților lor deliberative și executive, pot să coopereze și să se asocieze, în condițiile legii, în scopul constituirii unor asociații de dezvoltare intercomunitară având ca obiect furnizarea/prestarea în comun a serviciilor comunitare de utilități publice și înființarea, modernizarea și/sau dezvoltarea, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente” (art. 10 alin.1). Conform aceluiași articol, ADI cu obiect de activitate serviciile comunitare de utilități publice sunt structuri de cooperare cu personalitate juridică de drept privat și statut de utilitate publică recunoscut prin efectul legii, destinate exercitării și realizării în comun a competențelor autorităților administrației publice locale referitoare la furnizarea/prestarea serviciilor de utilități publice.

ADI își asumă și exercită competențe, drepturi și obligații specifice, strict legate de serviciul (serviciile) în legătură cu care au fost mandatate, pentru și în numele unităților administrativ-teritoriale asociate. În acest scop, legea prevede (alin. 4 și 5 ale art. 10 din Legea nr. 51/2006 modificată și completată) că unitățile administrativ-teritoriale membre pot acorda un mandat către ADI, în condițiile stabilite prin Statutul și Actul Constitutiv al ADI, pentru ca ADI să exercite în

numele și pentru acestea drepturile și obligațiile lor legate de servicii, inclusiv dreptul de a delega gestiunea serviciului și de a concesiona infrastructura aferentă acestuia.

Modul de organizare și de funcționare a ADI cu obiect de activitate serviciile de utilități publice se stabilește prin Actul Constitutiv și Statutul asociației, pe baza actului constitutiv-cadru și a statutului-cadru.

Actul Constitutiv va cuprinde, sub sancțiunea nulității absolute:

- a) datele de identificare a membrilor asociați: numele sau denumirea și, după caz, domiciliul sau sediul acestora;
- b) exprimarea voinței de asociere și precizarea scopului propus;
- c) denumirea asociației;
- d) sediul asociației;
- e) durata de funcționare a asociației - pe termen determinat, cu indicarea expresă a termenului, sau, după caz, pe termen nedeterminat;
- f) patrimoniul inițial al asociației; activul patrimonial, în valoare de cel puțin un salariu minim brut pe economie, la data constituirii asociației, este alcătuit din aportul în natură și/sau în bani al asociaților. În cazul aportului în natură, forma autentică a actului constitutiv și a statutului este obligatorie;
- g) componența nominală a celor dintâi organe de conducere, administrare și control ale asociației;
- h) persoana sau, după caz, persoanele împuternicite să desfășoare procedura de dobândire a personalității juridice;
- i) semnăturile membrilor asociați.

Statutul va cuprinde, sub sancțiunea nulității absolute:

- a) datele de identificare a membrilor asociați: numele sau denumirea și, după caz, domiciliul sau sediul acestora;
- b) exprimarea voinței de asociere și precizarea scopului propus;
- c) denumirea asociației;
- d) sediul asociației;
- e) durata de funcționare a asociației - pe termen determinat, cu indicarea expresă a termenului, sau, după caz, pe termen nedeterminat;
- f) patrimoniul inițial al asociației; activul patrimonial, în valoare de cel puțin un salariu minim brut pe economie, la data constituirii asociației, este alcătuit din aportul în natură și/sau în bani al asociaților. În cazul aportului în natură, forma autentică a actului constitutiv și a statutului este obligatorie;
- g) precizarea scopului și obiectivelor asociației;
- h) modul de dobândire și de pierdere a calității de asociat;
- i) drepturile și obligațiile asociaților;
- j) categoriile de resurse patrimoniale ale asociației;
- k) atribuțiile organelor de conducere, administrare și control ale asociației;
- l) destinația bunurilor, în cazul dizolvării asociației;
- j) semnăturile membrilor asociați.

Conform Legii nr. 51.2006 (legea specială în această materie) astfel cum a fost modificată și completată de OUG nr. 13/2008, statutul ADI trebuie să cuprindă și mandatul acordat de membrii săi pentru exercitarea de către ADI, pentru și în numele acestor unități administrativ-teritoriale, competențele lor legate de serviciul de alimentare cu apă și de canalizare, precum și controlul asupra ROC în conformitate cu regulile „*in-house*”.

Actul constitutiv - cadru și statutul-cadru ale ADI sunt în curs de elaborare de către Ministerul Internelor și Reformei Administrației și vor fi aprobate printr-o Hotărâre a Guvernului.

Organele de conducere, administrare și control ale ADI vor fi: adunarea generală, consiliul director și comisia de cenzori (conform art 10 alin. 1 din Legea nr. 51/2006 modificată și completată).

2 Operatorul regional (ROC)

Procesul de regionalizare reprezentând baza pentru crearea operatorului regional (ROC) este un element crucial în realizarea obiectivelor de investiții pentru reînnoirea, extinderea, exploatarea și întreținerea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare în vederea conformării acestui sector cu obiectivele aferente stabilite pentru 2015 și 2018.

Conform art. 2 lit. g¹ din Legea nr. 51/2006, introdus prin OUG nr. 13.2008, operatorul regional este definit ca o „societate comercială cu capital social integral al unităților administrativ-teritoriale membre ale unei asociații de dezvoltare intercomunitară cu obiect de activitate serviciile de utilități publice, înființată în baza hotărârilor autorităților deliberative ale acestora; operatorul regional asigură atât gestiunea propriu-zisă a serviciului/activității de utilități publice pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale asociate, inclusiv administrarea, funcționarea și exploatarea sistemelor de utilități publice aferente acestora, cât și implementarea programelor de investiții publice de interes zonal sau regional realizate în comun în cadrul asociației, destinate înființării, modernizării și/sau, după caz, dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare aferente acestor servicii/activități”.

ROC va fi creat ca societate pe acțiuni conform prevederilor Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și cu respectarea normelor speciale, aplicabile operatorilor regionali, din Legea nr. 51/2006 și nr. 241/2006.

ROC va avea un capital integral public deținut de unități administrativ-teritoriale membre ale ADI cu obiect de activitate servicii de utilitate publică și căreia îi va fi delegată gestiunea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare prin Contractul de delegare.

Stabilirea valorii capitalului social

În vederea constituirii ROC, ținând cont de participarea mai multor AL, un aspect important în dinamica acestui proces îl constituie stabilirea valorii capitalului social și a cotei de participare a fiecărei unități administrativ-teritoriale.

Aportul la capitalul social poate fi în natură sau în numerar, în baza unui acord comun. Nivelul capitalului social ar trebui să fie reflectat în cadrul procesului de pregătire a planului de afaceri, odată cu stabilirea strategiilor pe termen mediu și scurt, respectiv a bugetului pentru primul an de operare.

Totuși, având în vedere urgența înființării operatorilor regionali, s-ar putea să nu fie timp suficient pentru pregătirea planurilor de afaceri înainte de finalizarea acestui proces. În acest caz, recomandăm abordarea unei estimări generale a aportului la capitalul social, considerând următoarele două elemente principale:

- Cifra de afaceri a ROC estimată pentru primele trei luni de operare (componenta A). Aceasta va fi calculată prin însumarea veniturilor aferente ultimelor trei luni înainte de regionalizare, generate de serviciile de alimentare cu apă și de canalizare care vor fi furnizate/prestate de ROC.

- Capitalul inițial pentru achiziționarea de active necesare operării (clădiri, utilaje, echipamente de întreținere, reparații, etc.) (Componenta B). Aceasta contribuție trebuie estimată ținând cont de tipul de finanțare ales:
  - Plata în numerar: suma trebuie vărsată de la început
  - Leasing: e de recomandat asigurarea sumei aferente plății pentru primele trei luni. În acest caz, „serviciul datoriei” ar trebui luat în considerare la stabilirea strategiei de tarificare
  - Împrumut: e de recomandat asigurarea sumei aferente rambursării pentru primele trei luni. În acest caz, „serviciul datoriei” ar trebui luat în considerare la stabilirea strategiei de tarificare.

În urma unor estimări globale este recomandabil ca valoarea inițială a capitalului social sa fie cel puțin echivalentul a 1.000.000 Euro.

În cazul unui operator existent care își extinde aria de furnizare a serviciilor, necesitățile financiare trebuie evaluate de la caz la caz în vederea stabilirii contribuției (în natură sau în numerar) a fiecărei unități administrativ-teritoriale la majorarea capitalului social al operatorului existent, astfel încât să fie asigurate necesitățile de capital de lucru și investiții pentru perioada de tranziție.

În scopul stabilirii aportului fiecărei unități administrativ-teritoriale următoarele criterii vor fi respectate:

- Populația totală a fiecărei unități administrativ teritoriale care participă la crearea ROC;
- Populația totală deservită cu apă din cadrul fiecărei unități administrativ teritoriale care participă la crearea ROC;
- Volumul de apă furnizată în aria de operare a fiecărei unități administrativ teritoriale care participă la crearea ROC;
- Valoarea bunurilor puse la dispoziția ROC (public sau privat);
- Repartizarea acțiunilor între unitățile administrative teritoriale pe baza principiului egalității între principalele categorii de unități administrative teritoriale (municipii, orașe, comune, respectiv județ).
- Repartizarea acțiunilor pe baza disponibilității fiecărei unități administrativ-teritoriale de a participa cu aport (în numerar sau cu bunuri) la capitalul social al ROC;
- Negocierea directă între autoritățile administrației publice locale fără a avea în vedere vreunul din criteriile menționate mai sus sau pe baza unei combinații a acestora.

Pentru stabilirea aportului în concret al fiecărei unități administrativ-teritoriale la capitalul social al noului ROC, este de recomandat a se stabili mai întâi care este patrimoniul celui mai mare operator de apă existent, ce va fi integrat în structura ROC, și apoi în baza procentelor stabilite anterior urmând a se stabili contribuția fiecărei unități administrativ-teritoriale.

3 Contractul de delegare

Contractul de delegare a gestiunii conform Legii nr. 51/2006 cu modificările și completările ulterioare, este modalitatea de gestiune în care autoritățile administrației publice locale de la nivelul unităților administrativ-teritoriale sau, după caz, ADI cu obiect de activitate serviciile de utilități publice, pentru și în numele unităților administrativ-teritoriale membre, atribuie unuia sau mai multor operatori toate ori numai o parte din competențele și responsabilitățile proprii privind furnizarea/prestarea serviciilor de utilități publice, precum și concesiunea sistemelor de utilități publice aferente serviciilor, respectiv dreptul și obligația de administrare și de exploatare a acestora, pe baza unui contract de delegare a gestiunii. Legea definește contractul de delegare a gestiunii ca fiind un contract încheiat în formă scrisă, prin care una sau mai multe unități

administrativ-teritoriale, individual sau în asociere, în calitate de delegatar, atribuie, pe o perioadă determinată, unui operator licențiat, în calitate de delegat, care acționează pe riscul și răspunderea sa, dreptul și obligația de a furniza/presta un serviciu de utilități publice sau, după caz, activități din componența aceluși serviciu, inclusiv dreptul și obligația de a administra și de a exploata infrastructura tehnico-edilitară aferentă serviciului/activităților furnizate/prestate, în schimbul unei redevențe, după caz. Contractul de delegare a gestiunii poate fi încheiat de ADI cu obiect de activitate serviciile de utilități publice pentru și în numele unităților administrativ-teritoriale membre care au calitatea de delegatar. Contractul de delegare a gestiunii este asimilat actelor administrative.

În contextul procesului de regionalizare și a montajului instituțional propus, Contractul de delegare a gestiunii serviciului de alimentare cu apă și de canalizare este un contract încheiat între ROC pe de o parte și ADI, în numele și pentru AL (acestea au împreună calitatea de delegatar), pe de altă parte. Este un contract unic pentru întreaga zonă de Proiect, corespunzând zonei de competență teritorială a tuturor unităților administrative care delegă managementul serviciilor de apă și canalizare către ROC respectiv.

Contractul de delegare a gestiunii va cuprinde în mod obligatoriu clauze referitoare la:

- a) denumirea părților contractante;
- b) obiectul contractului;
- c) durata contractului;
- d) drepturile și obligațiile părților contractante;
- e) programul lucrărilor de investiții pentru modernizări, reabilitări, dezvoltări de capacități, obiective noi și al lucrărilor de întreținere, reparații curente, reparații planificate, renovări, atât fizic, cât și valoric;
- f) sarcinile și responsabilitățile părților cu privire la programele de investiții, la programele de reabilitări, reparații și renovări, precum și la condițiile de finanțare a acestora;
- g) indicatorii de performanță privind calitatea și cantitatea serviciului, stabiliți prin caietul de sarcini și regulamentul serviciului, și modul de evaluare și cuantificare a acestora, condiții și garanții;
- h) tarifele practicate și procedura de stabilire, modificare sau ajustare a acestora;
- i) modul de tarificare și încasare a contravalorii serviciilor furnizate/prestate;
- j) nivelul redevenței sau al altor obligații, după caz;
- k) răspunderea contractuală;
- l) forța majoră;
- m) condițiile de redefinire a clauzelor contractuale;
- n) condițiile de restituire sau repartitie, după caz, a bunurilor, la încetarea din orice cauză a contractului de delegare a gestiunii, inclusiv a investițiilor realizate;
- o) menținerea echilibrului contractual;
- p) condițiile de reziliere a contractului de delegare a gestiunii;
- q) administrarea patrimoniului public și privat preluat;
- r) structura forței de muncă și protecția socială a acesteia;
- s) alte clauze convenite de părți, după caz.

Contractul de delegare a gestiunii va fi însoțit în mod obligatoriu de următoarele anexe:

- a) caietul de sarcini privind furnizarea/prestarea serviciului;
- b) regulamentul serviciului;
- c) inventarul bunurilor mobile și imobile, proprietate publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale aferente serviciului;
- d) procesul-verbal de predare-preluare a bunurilor prevăzute la lit. c).

La definitivarea clauzelor contractului de concesiune următoarele aspecte trebuie analizate atent și stabilite în mod rezonabil:

- Cuantumul redevenței;
- Tarife aferente serviciilor (mecanism, formă - unice sau diferențiate, etc);
- Termene și condiții de aprobare a tarifelor de către consiliile locale/județene sau ADI;
- Nivelul investițiilor ce vor fi realizate în perioada următoare.

La stabilirea strategiei de tarifare pe termen scurt, membrii ADI ar trebui să aibă în vedere următoarele elemente:

- a) Unificarea tarifelor ar trebui considerată ca țintă a strategiei de tarifare. Aceasta este una dintre recomandările formulate și în cadrul misiunii Comisiei Europene de evaluare a aplicațiilor pentru fonduri de coeziune fiind o ilustrare a principiului solidarității.
- b) Termenul pentru realizarea unificării tarifare poate fi stabilit având în vedere una din următoarele opțiuni:
  - Unificarea tarifelor în 1-2 ani (termen scurt) - recomandat în cazul în care nu există diferențe semnificative între tarifele practicate în diverse zone de operare iar nivelul/standardul serviciului sunt similare.
  - Unificarea tarifelor în 3-5 ani (termen mediu) - recomandat în cazul în care este o diferență relativ semnificativă între tarifele practicate în diverse zone de operare sau între nivelurile/standardele serviciului. Perioada de unificare poate avea ca an țintă anul finalizării investițiilor proiectului finanțat din fonduri de coeziune.
- c) Odată stabilit termenul pentru unificarea tarifelor, trebuie întocmit un calendar al unificării pentru fiecare tarif existent, care să fie inclus ca anexă la Contractul de delegare.
- d) În primele luni de operare (1-3 luni), este recomandat să fie ajustate tarifele practicate în diverse zone de deservire astfel încât să se sigure că acestea acoperă cel puțin costurile de operare precum și o marjă pentru reparații urgente și activități de întreținere.

Contact:

MINISTERUL MEDIULUI ȘI DEZVOLTĂRII DURABILE

D-na Venera VLAD – Director Direcția Programare și Evaluare

D-na Cristina BADICA – Sef Serviciu Dezvoltare Proiecte

Strada Justiției nr. 59-61, Sector 4, București

Tel.: +40 21 316 67 00;

Fax: +40 21 316 07 78;

e-mail: fopip@mmediu.ro

**Ghid realizat în cadrul Măsurii ISPA nr.
2003/RO/16/P/PA/012 „Asistență tehnică pentru
întărirea capacității instituționale a beneficiarilor finali
ISPA în sectorul apă potabilă/apă uzată în România”**